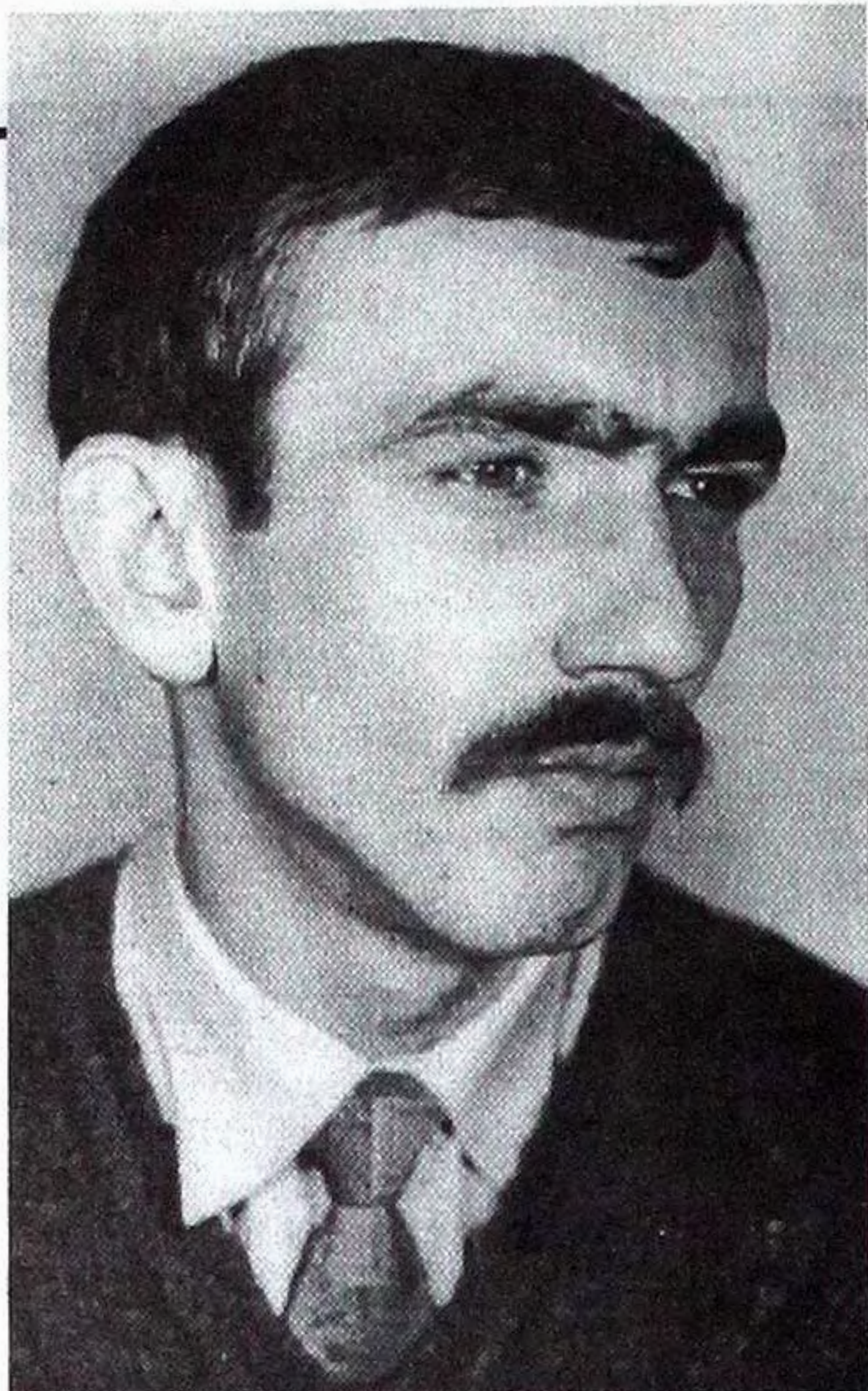

Олександр ІРВАНЕЦЬ

Драматургія

Дороті й Агнешці присвячую

KLAMCZUCH Z PLACU LITEWSKIEGO

(БРЕХУН З ЛИТОВСЬКОЇ ПЛОЩІ)

П'єса на дві дії

Дія 1

Відбувається в неділю, 14 червня 1992 року

Plac Litewski w Lublinie. Автобусна й тролейбусна зупинки поряд. Гігантська тополя над ними. Чимало менших і більших лавочок, всі порожні. Лише на одній з менших сидить ВІН, майже під самим деревом, читає "КіМ". Ліворуч стоїть ВОНА біля двох величезних сумок, вбрана у спортивний костюм "Adidas", відхемкується, та ще не зважається сісти, розглядається ліворуч-праворуч. Вечоріє.

ВОНА: Да що ж ето такое? Куда ж тут ітти? Чем же тут ехат'... (Знов розгублено роззирається, раптом помічає ЙОГО. Нерішуче підходить.) - Сliš, пан! А в какой старане... вакзал?... железнадарожний... етат, как ево... двожец... а?

ВІН (піднімає голову від читання, якусь мить нерозуміюче дивиться на НЕЇ.) - А, dworzec kolejowy... То tam, tam, prosze pani. (Лівою рукою невизначено вказує кудись убік і вниз від себе.)

ВОНА: Так ета мне на ту сторону нада, ну, штоб даехать, на ту астановку? (Вказує пальцем вперед, через дорогу.)

ВІН: Так, prosze pani, na tamten przystanek...

ВОНА: Панятно... Спасібо... (Відходить до своїх сумок, вже береться за ручки. ВІН знову занурюється в читання. ВОНА ж раптово замислюється, пускає сумки, випростується. Після недовгого вагання знову підходить до НЬОГО.) - Сliš, пан... Ізвіні... А когда... а на етат ваш двожец... автобус ещо будет?..

ВІН (знову без особливого задоволення відривається від читання) - Albo ja wiem?... (Окидає її поглядом з ніг до голови.) - No to chodźmy, zobaczymy. (Встає, обоє підходять до табличок з розкладом руху маршрутів.) - Так... Ktora już jest godzina? (Зиркає через плече на табло електронного годинника на даху головпошти навпроти.) - О, już kwadrans do 11-j... Так-так... Tego już nie bede... tego też... a ten... О, nie, przecież dziś

Народився у січні 1961 року в одній з аудиторій Львівського університету, але навчався у Москві. Закінчив Літературний інститут. Працював учителем, журналістом, завідувачем літературною частиною в театрі-студії. Автор двох збірок віршів, циклу оповідань, писав також рецензії на чужі твори. З 1992 року пише п'єси, до сьогодні створив їх чи то п'ять, чи то шість, точно невідомо. Одна з них - "Маленька п'єса про зраду для однієї актриси" була поставлена режисером Андрієм Критенком на сцені Академії Шльос Солітюд (липень, 1995 р.) та Штутгартського Штатс-Театру (жовтень, 1995 р.)

niedziela!.. To chyba już i nie wiem jak pani dojedzie. Może tylko na taryfie...

ВОНА: На чьом, на чьом?

ВІН: Na taksowce... Rozumie pani?

ВОНА: На таксі... Разумею, разумею... (Безпорадно роззирається навсібіч, сама до себе.) - Вот чьорт... Все деньгі у Светкі асталісь. (ВОНА знову відходить до своїх сумок, нишпорить по кишенях свого спортивного костюма, дзеленчить якимись дрібняками, врешті знаходить кілька папірців, рахує їх.) - П'ятсот... Две тищі... П'ятсот. І двесті злотих... Мелоч. Етово канешно не хватіт. (До нього через всю зупинку.) - Сliš, пан! А сколько стоїт таксі да вакзала?

ВІН: Nie wiem. Trzydziescia, czteredziescia tysiecy... Może piecdziesiec... Nie wiem... Tam jest przystanek. (Показує в бік ресторану "Європа", ліворуч.) - Niech pani tam zapyta...

ВОНА відходить. ВІН знову сідає на даву, пробує читати, але вже стемніло, світла ліхтарів недостатньо, тож він складає "КіМ" і ховає у внутрішню кишеню джинсівки. Тоді зиркає ліворуч, куди віддалася ВОНА, всміхається.

ВОНА (Повертаючись зі стоянки, незадоволено.) - Не хатят, сволочі. Знаю я, чево оні хатят... (Рвійно йде до своїх сумок, із зусиллям шарпає їх, тягне до лавки, де сидить ВІН. Підтягнувши і притуливши сумки десь при лавці, сідає біля них, на певній відстані від НЬОГО.) - Ну вот і що тепер делать? С таким грузом! Вот атбілась ат сваїх... (Звертаючись до НЬОГО.) - Вот, пан, атбілась ат сваїх, на етам вашем Старам мясте, патірялась, панімаєш?

ВІН: Rozumiem...

ВОНА: Вот ета виехала в Польшу... І не первий же раз... Слиш, пан, а меньше наших стало на базаре, гораздо меньше...

ВІН: Tak, trocha mniej teraz ale tez nie brakuje... *(Усміхається, знизує плечима, видно, що розмову підтримує неохоче, для годиться.)*

ВОНА: І роботи многіе ішут, нікада таково не било... Пряма с таблічками стоять: "Шукаю праці". Канешна, оно вигодно, в Польше падроботать. Вот ти, пан, ти скока зарабатываешь?

ВІН: Nic nie zarabiam. Jestem bezrobotny. Tez szukam pracy...

ВОНА: Ну, всьо равно, ну по безработію есть же у вас какой-то пособие. Вот скока тебе платят?

ВІН *(невпевнено)*: 700... 750 tysiecy...

ВОНА: Вот відіш. Ета ж сем с палавінай тиш на наши деньги, купоны то їсть, дажи больше... А я вот, пан *(підсувається ближче до НЬОГО, видно, що ЙІ хочеться поговорити)*... Я учительницей работаю, панімаеш?

ВІН: Rozumiem. Jest pani nauczycielka...

ВОНА: Да-да, учительской! Учила детей, учила... - Русский язык і література. Ну, панімаеш, Пушкин, Тургенев, Толстой, Дастаевский... Астровский, Маяковский...

ВІН: Rozumiem... *(Тихо, більше до себе.)* - Nabokow, Aksionow, Solzenicyn...

ВОНА *(не почувши)*: І неплоха ж била, і зарабатывала ж порядочно. Сеяла ж разумное, доброе... Песню а сокале наизусть же знала... І ета... Жизнь дайотца чілавеку... А патом ета началась пірестройка, дімакратизация... В очереді ж стояла на квартиру... Сто восемьдесят рублей - і на всьо хватало... А патом началось всьо ета... Ета всьо ат вас, пан, с Польши началось! *(ВІН дивиться на НЕЇ з легкою посмішкою, киває головою.)* - Ну, ета ривалюция... Ета ж всьо ви, палякі началі. Я ішо інститут закачивала, ішо ми ні пра шо ж не знали, все страни саціалістическіе давольніе билі, а шо у вас в Польше какая-то "Салідарнасть" нам уже тагда на лекції рассказивалі... *(Замовкає, риється по кишенях, потім з кишені чи з сумки дістає пачку "Марсу" і пропонує ЙОМУ.)* - Закуривай, пан!

ВІН: Dziekuje, mam swoje... *(З кишені дістає пачку "Ватри").*

ВОНА: О! Наши сигареты!..

ВІН: Tak. Pokupilem od waszych na targu. Так таніей... *(ВОНА викрешує запальничкою вогню, припалюють кожне свою цигарку. Після кількох затяжок ВОНА продовжує розмову.)*

ВОНА: А щас у нас не паймьош, шо к чіму і шо пачьом. Еті ж дімакрати к власті папріхаділі, всякіе пісатілі, паети бившіе... Патом еті нісагласніе бившіе, каторіе па тюрьмам сіделі раньше...

ВІН: Dysydenci...

ВОНА: Во-во, дісіденти разніе. І хто іх тока на-вібiрал стока в ту Верховную Раду? Я, пан, на Україне живу, знаеш?

ВІН: Znam.

ВОНА: В Днепродзержинске, город такой. Ета ж вроді і ваш герой, етат наш Дзержинский?

ВІН: No!.. Jego nikt w Polsce nie lubie...

ВОНА: Да? А я чьо то думала... А нас всегда ж учили, шо там, сріді ривалюціанерав і палякі билі. Адін даже песню любимую Ленина напісал, я їй ішо в школе з детьмі ізучала, "Варшавянку", ну ти ж должен знать, слава етава, Глеба Кржижановскава... *(Співає.)* - Віхрі враждебніе веют над нами! Тьомніе сілі нас злобна гнетут!... Ну, знаеш, нет? *(ВІН знизує плечима в непевності.)* - Ну, ладна. А вот еті наши правітілі тіперішніе... Как ето ти сказал, "дісіденти"? *(ВІН киває.)* - Ета ж он в тюрьме сідел, разве ж іво можна патом рукавадіть вібiрать? Он же абіжений, протів настроений... А еті пісатілі, Павличкі всякіе, Драчі, Яварівськіе... Ані ж всю прідидушую жизнь прославлялі, а тут вдруг тоже нісагласніе сталі!..

ВІН: Naprawde? Czytala pani ich ksiazki?

ВОНА: Ну не, ну не читала, так другіе гаварілі ж, рассказивалі... І в газетах пра ета пічаталі. І хто іх навібірал тока?..

ВІН: Oczywiście narod...

ВОНА: Да какой там "народ", іх Западная Украина вся і выбрала...

ВІН: A to nie narod?

ВОНА: Ой, да еті українці там, на Западной, ані тока і хатят, щоб к вам тут, к Польше прісаїдінітца.

ВІН: Cos ja tego nie slyszalem. Slyszalem tylko ze napreciwko Ukraina pretenduje na ziemie Polskie: Przemyśl, Chelm, Jaroslaw...

ВОНА: Во! Вот відіш, ані не тока у нас там делов панаделалі, ані ішо і на ваши землі претєндуют! Я ж і гаварю... *(Раптом вдивляється через дорогу кудись ліворуч і несподівано змінює тему розмови.)* - А слиш, пан, вон те автомати телефонніе, вон там, под стеной, ані работают?

ВІН *(вдивляючись туди, куди ВОНА вказує)* - Ewentualne tak...

ВОНА: А то мне севодня ребята на базаре пятачки аб асвалът патьорлі, гаварят, шо ж німі можна дамой пазваніть... *(Риється по кишенях, знаходить кілька монеток.)* - Вот. Ані мне і код где-та запісалі... *(Знаходить папірець.)* - Ага... Ноль, гудок, ноль семдесят, код горада і номер. Ану пайду я, папробую, вдруг палучітца... Ти пасматрі за маїмі сумками, ладна, пан?

ВІН: Dobrze.

ВОНА встає і йде праворуч, на перехід через дорогу навпроти. Через якийсь час в нічній тиші чути слабке шелестіння телефонного диска - і потім її радісний голос.

ВОНА: Альо!.. Альо! Мама! Мам, ета я! Да! Аткуда? Із Польши, с Любліна званю! Да нет, не беспокойся, ета не за деньги, а за наши пятакі! Где я? Да сказала же ж, шо в Любліне, на площади! Как чево на площади? А, ну я ж не сказала, шо я ж атстала ат сваїх, атбілась... Да нет же, мама, не беспокойся! Здесь светло, тіха, нікаво нету. Вещі? Да, са мной, адін паляк тут старажит!.. Какой паляк? А я аткуда знаю? Сідел тут на астановке... Ой, мам, а я і не падумала аб етом... Хатя нет, ти не валнуйся, он вроде на такова не пахож. Мам, мам! А где Вовка? Рядом? Ну канешна дай! Альо, Вовочка, синачка, ти чіво не спіш в такую пору? А ти бабушку слушаїшся? Да прівезу, прівезу канешна... Ну, кагда? Дня через трі-чітире... Ти только бабушку слушаїшся! Купіла уже, купіла!..

Ну, аддай ішо трубку бабушке. Альо, мам, я такую блузку, как ти гаваріла, відела, толька ана... Альо! Альо!.. Ну всьо, мам, у міня пятаков больше нету! Альо! Всьо, раз'їдініло...

За якусь хвилину ВОНА повертається, сідає на лавку, але знов на певній віддалі від НЬОГО, дістає сигарету, припалює.

ВОНА: Слиш, пан, а і вправду, чьо ти тут ночью делаїш?

ВІН: Przyjechałem tutaj do kolegów a ich nie ma. A innych znajomych w Lublinie też nie mam. To tak I siedzie tutaj. Jutro wracam do domu.

ВОНА: А куда - додому? Гдє ти, пан, праживаєш?

ВІН (з усмішкою) - Czy to pani tak obchodzi? W Warszawie...

ВОНА: В Варшавє... Столічний парєнь, значіт... Слиш, пан, а ти... ізвіні канєшна за вапрос нескромний - ти женатий?

ВІН: Nie. Nie jestem zony, jestem jeszcze kawalerem.

ВОНА: Кавалєром!.. Ти сматрі. А я, пан, разведьонная. Разумєєш?

ВІН: Rozumiem.

ВОНА: Ребьонак у меня, мальчік, Вовка, четирє годіка. Вот сєйчас с нїм пагаваріла.

ВІН: Słyszałem jak pani rozmawiała.

ВОНА: Он сєйчас у мами маєй. Мама всьо равно на пенсії. А я развелась, вот недавно год уже било... Год как свабодная жєнщина! Живу сїбе, кручусь, вот к вам в Польшу матаюсь. (Замислюєтьсє.) - Слушай, пан, а ти кушать не хочєш? (Починає порпатисє в торбі.) - Давай, пан, с табой паєдім...

ВІН: Dziękuję. Ja nie jestem głodny...

ВОНА: Да естєш, естєш, я тожє прагаладалась. Вот тут у меня калбаса асталась капчьоная, агурци, хлеба кусочєк, ікра баклажанная в баночкє. Щас, тока нож ішо найду. (Далі риєтьсє в сумці, виймає газету "Правда Украины", стєлить її на лавці перед сєбє, виставляє всє на газету.) - О, а вот ішо і для апітіта нашла! (Виймає з сумки термоса.) - Знаєш, что єта?

ВІН: Nu co tam? Wódka oczywiście...

ВОНА: Нєт, пан, вудка тока на продажє, а єта самагоначка дамашняя, сахарная. Щас, щас папробуєш... (Відкручує накривку, виймає корка, дає ЙОМУ понюхати, потім наливає в накривку-стаканчик.) - Ну, давай, пан - за мойо здоров'є!

ВІН: Zdrowie pani! (Вихильє чарку, хапає огірка, гризе, присмоктовуючи.) - О-о! Мєсна!

ВОНА теж трішки хлюпає для сєбє, випиває, трясє головою і якийсь час вони не розмовляють, а лише нерозбірливо примуркують, закусуючи. Врєштї ВОНА знову тягнєтьсє до термоса.

ВОНА: Ну чьо, пан, єщьо по адной?

ВІН: Nu-u... dziękuję pani...

Випивають щє по одній і вжє спокійніше, не так пожадливо заїдаючи, поновлюють розмову.

ВОНА: Ну как, вкусно?

ВІН: Dziękuję pani, bardzo mi posmakowało! (Облизує пальці, витирає їх носовичком, дістає сигарету.) - Zjadłysmy wszystko, co to bede pani jutro jadła?

ВОНА: Утром? Да утром меня свої падкормят. Нє прападу, пан, за меня не беспакойся! (При цьому ВОНА збирає недоїдки на газету, акуратно згортає і

викидає у ближній смітничок. Тоді теж дістає свого "Марса", запалює.)

ВІН: A kiedy pani wraca do domu?

ВОНА: Додому? Нє знаю, послєзавтра... ілі даже завтра вєчєром. Єслі харашо тут у вас, пан, спродаїмсь, то вєчєром і поєдем на єтот, как єво?... на Хєлм.

ВІН: А... Przez Chelm pani bede wracala?

ВОНА: Да, через Хєлм. Там у нас, в єтам вашєм Дарахускє таможня оплачєнная. По дєсєть марок нємєцкіх збрєсілісь - і порядок. Нікаво нє зацєпілі. (Затягуєтьсє сигарєтою, розімліло роззираєтьсє довкола - на небо, на головпошту з годинником навпроти.) - Ого, уже начало первого!.. І нікаво. Всє атди-хают, што лі? (ВІН киває, з усмішкою затягуєтьсє своєю "Ватрою".) - Сїмпатічний ти парєнь, пан, толька не больна чьо та разгаворчівий... А знаєш, пан, што? Давай, пан, потанцуєм, а? Я сєводня музику у вас на базарє купіла! (З торбіє, пошукавши, видобуває магнітофон "International".) - Во, "Інтернационал"! Тріста пєтьдєсєт тєсєч! (Потримавши перед собою і помилувавшись, ставить його на лаву, на тє мїсцє, дє було їдло.) - А касєту я з дому прївєзла. (Вставляє касєту, клацає на "play". Лунає якась совєцька єстрадна бравурищина - "Путана", або "Ксюша, Ксюша, юбочка із плюша".) - Ну, прїгласі ж мєня, пан!

ВІН (встаючи): Zapraszam pani!

Вони танцюють, притискаючись - чи то від прохолоди, чи іще з якої причини - дєдалі щільніше й щільніше. Піснь закінчуєтьсє. ВІН нерішучє зупиняєтьсє в танці, але ВОНА зусиллям втримує ЙОГО при сєбі.

ВОНА: Падажді, падажді, пан, щас дальшє будєт, через парє сєкунд. Я тут с французкава відіка музичку запісала. Щас, щас начнєютца...

І дійсно, раптом, післє легкого сичання, увірвана на якісь півтакту, виникає мелодія з "Єманюєль". Вони знову танцюють, часом наштєвхуючись на лавочки, потроху наближаючись до вєличєзної тополі посєрєд сєцєни, чи то пак - зупинки. Наблизившись до нєї, якийсь час повільно похитуютьсє на одному мїсці, але ВОНА лєдь помітним зусиллям в танку підштєвхує ЙОГО за дєрєво. Врєштї вони вжє там, за стєвбуром, з того боку. Їх не видно, чути лише її голєс.

ВОНА: Та ти шо, пан?! Да холадна ж! Да холадна ж, пан!..

З-за дєрєва на найближчу лавку випадає її спортивна куртка "Adidas". Світло потроху мєркнє, музика стихає.

КІНЄЦЬ ПЕРШОЇ ДІЇ

ДІЯ 2

Та ж сама зупинка через якусь годину. Нічого не змінилося в декорациях. ВІН і ВОНА сидять на лавці, обійнявшись і притиснувшись одне до одного, зверху ще накинувши ЙОГО джінсівку. ВОНА дрїмає, опустивши голову ЙОМУ на плєчє. Потім раптово підводить голову.

ВОНА (потягнувшись і позіхнувши солодко) - Можєт уже ж, пан, пора нам с тобой і познакомітца? Тєбє как зовут?

ВІН: Jurek sie nazywam...

ВОНА: Юрік... Юрочка!.. Харошєє ім'я...

ВІН: А pani?..

ВОНА: Оксаною мене зовут. Знаєш таке ім'я - Оксана?

ВІН: Znam.

ВОНА: Оксана Валеріївна учінікі називали... Да. А знаєш, што ето ім'я значіт... ну - обозначаєт?

ВІН: I co?

ВОНА: "Чужая"! Іногда я і сама удівляюсь, как ано міня атображаєт. Чужая! Всем я чужая. І маме, і Вовке, і Дімке, ето мужу моему бившему. І всем своїм друзьям-подругам. Нікаму до меня дела нет... (Пауза.) - І тебе я тоже чужая? (Очікувально дивиться на НЬОГО.)

ВІН (роздумливо) - No!.. To jest kwestja taka... Nie chciałbym pani kłamać...

ВОНА: Стоп! А вот що ета значіт - клямаць?

ВІН: No-o... Kłamać - to znaczy mówić nie prawdę...

ВОНА: Ето значіт - врать? Брехать, што лі?

ВІН: Так... так.

ВОНА: А вот как називаєтца челаовек, каторий, как ето... клямаєт?

ВІН: Kłamie... Kłamczuch.

ВОНА: Кламчух... Брехун, значіт. У нас тоже, знаєш, етіх кламчухов хватаєт. (Замовкає, лізе по сигарету, довго її розкурює.) - Задуряют народу мазгі. (Нервово затягується.) - Вот у меня з Дімкай, з мужем моім так і било ж. І нормальний же бил мужик, в одной школе са мной работал, учітілем труда і чірчення... А патом началась ета наша пірістройка - і он как здурел!.. Как падмінілі мне мужика! Аб'явіл, що он, аказиваєтца, українец, "нашадак казацкава рода", що ж он тіперь будет бароцца за свабоуду не-нькі-України! О боже! Я тірпела, думала, перебесіцца мужик, абразуміцца... А он шо дальше, то больше. Па мітінгах прападаєт, знамя ета жолта-блакітнає дамой пріташіл... Ходіт візде, агітіруєт!.. Люді с нево смеютца. Ні в автобусе с ним праєхат, ні в гості пайті, щоб он не начал діскусію палітіческую! Ну, я тірпела-тірпела, а в прошлом году, вот год назад, в має, как раз от вас, с Польши вернулась, на всьо плюнула, Вовку забрала і к маме подалась! Прападі ано всьо пропадом! (Затягується, смоче вже майже згаслу сигарету, розкурюючи її знов.) - А всьо, Юра, рівалюціанери еті, дімакрати праклятіє! (Ще раз затягується.) - Боже, как я всех етіх Драчей да Павличек ненавижу! Паубівала б, еслі б магла! (Замовкає, вичерпавшись у своїй ненависті.)

Так і сидять вони якийсь час мовчки, обійнявшись і притулившись одне до одного. Ніч звідусюди обгортає їх. Десь далеко на вулиці ритмічно стогне автоаларм.

ВОНА: А вот шо ета гудіт таке?

ВІН: Autoalarm.

ВОНА: Протіваугонний, што лі?

ВІН: Так.

Автоаларм раптово вмовкає. ВОНА знову пригортається до НЬОГО.

ВОНА: Вот щас ішо пасідім, атдахньом немого, а патом ти мне паможеш с сумкамі на вакзал даіті?

ВІН: Dobrze, pomoge pani... (Затинається.) - Ciebie, Oksano... (Усміхається.)

ВОНА: Вот-вот. А то какая я тібе пані? Я проста беспакуюсь, штоб маі куда-нібудь не делісь. А то вдруг ані надумают утром в какое другое место ехат таргавать...

ВІН: Dobrze, dobrze... (Знов пригортає її до себе.)

У цей час десь збоку, ліворуч з'являється ПОЛІЦІЯНТ. Він у всеозброєнні: з пістолетом, кайданками, рацією, гумовою палицею. Ковзає поглядом по парочці на лавці і вже збирається проходити далі, аж повертається, його увагу привертають її сумки. Підходить до них нечутно, зупиняється і лише тоді ВІН і ВОНА це зауважують.

ПОЛІЦІЯНТ (беручи під козирок) - Posterunkowy Tkaczyk. Dowody osobiste państwa poprosze.

ВОНА (зісковзуючи з НЬОГО колін і обсмикуючи на собі вбрання, оторопіло.) - Чіво-чіво?..

ПОЛІЦІЯНТ (зрозумівши, з ким має справу) - Prosze pani dokumenty, pozalusta!

ВОНА: Документи?.. Сечас, сечас... (Шукає у бічній кишені сумки, виймає звідти паспорта в целофановому мішечку). Вот, пожалуста, прошу пана, документи все в порядку... (Зиркає на НЬОГО запитливо, мовляв - вмішайся, зроби що-небудь. ВІН ніяково знизує плечима, мовляв - а що я можу?) - Вот віза, туристическая. (Віддає ПОЛІЦІЯНТОВІ розгорнутого паспорта, сама переминається з ноги на ногу, пояснюючи.) - Група моя на вакзалє ночуєт, а я ат ніх атстала, атбілась, так вот здесь пересіживаю, с паном...

ПОЛІЦІЯНТ ретельно перевіряє паспорта, звіряє фото з її обличчям, дивиться відмітки на останній сторінці.

ПОЛІЦІЯНТ: To mówię pani że grupa na dworcu?

ВОНА: Да. То єсть так.

ПОЛІЦІЯНТ: To dobrze. Musie pani doprowadzić do jej rodaków. (Звертаючись до НЬОГО.) - A pana paszport!

І тут стається щось дивне. ВІН, трохи пом'явшись, виймає з внутрішньої кишені своєї джинсівки потертого червоного серпасто-молоткастого совєцького паспорта, точнісінько такого ж, як і в НЕЇ.

ПОЛІЦІЯНТ (беручи паспорта до рук) - To pan też jest obywatelem radzieckim? (Починає гортати паспорт.)

ВІН: Так, prosze pana...

ВОНА: Да ти што! Так ти, што лі, наш?

ВІН (невдоволено) Ваш, та не ваш...

ВОНА: Што? Ану павтарі!.. Што я слишу!

Українец, с Западной?

ВІН: Тільки не "українец", а українець!

ВОНА: Боже! І перед кем я душу свою пріаткривала!..

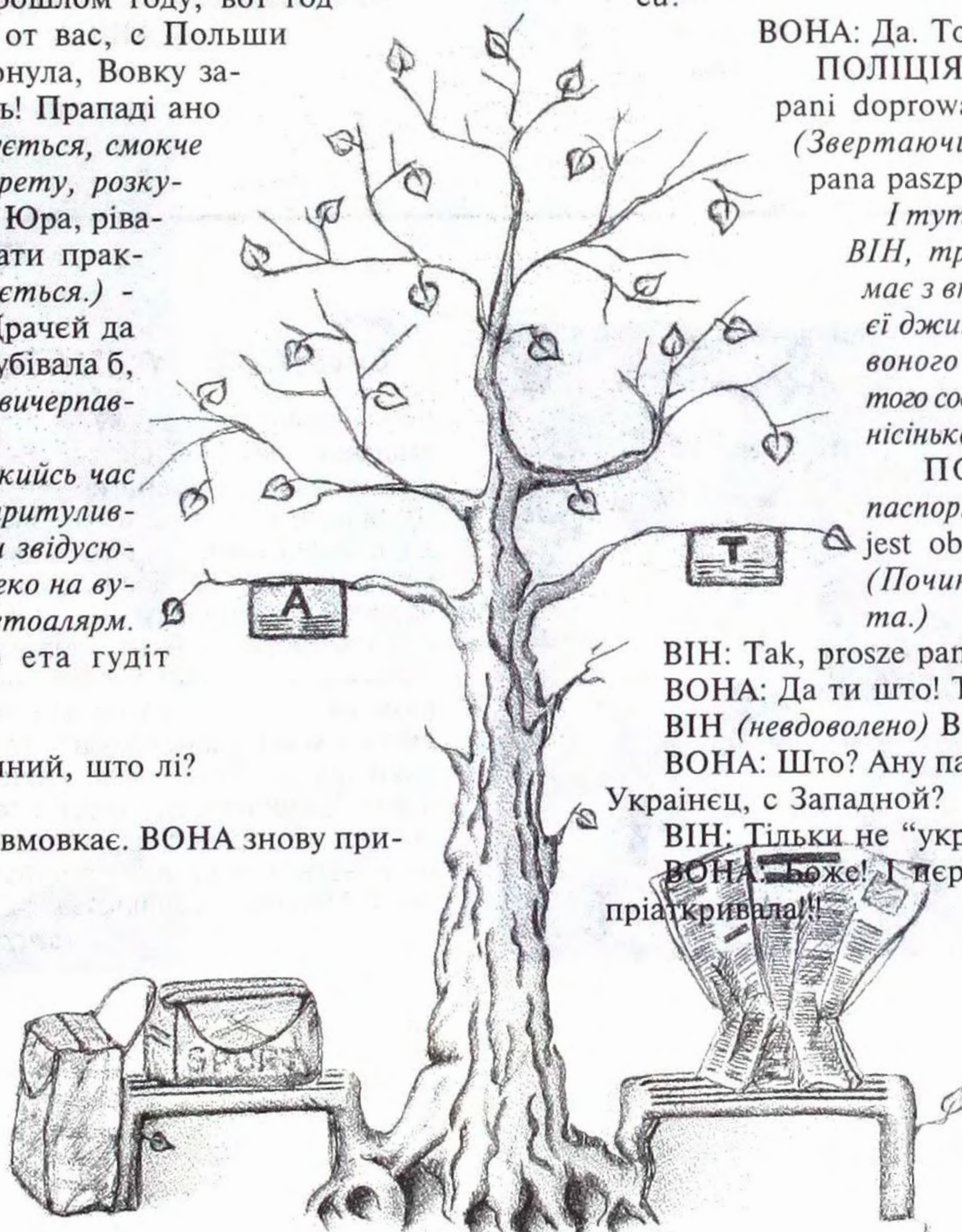

Рис. О. Кияшко.

ПОЛІЦІАНТ (зацікавлено) - А co? On mowil do pani caly czas po polsku?

ВОНА: Да! Да, по-польску мувіл, целый час, даже больше, целых где-то полтора часа! І как он не устал тока, мне і самой удівительно. Ну і притварялся же! Ма-астер!..

ПОЛІЦІАНТ: Ale dla czego prosze pana?..

ВІН: Bo przeciez kocham Polska, kocham narod polski, kocham jezyk polski, jezyk Sienkiewicza i Tuwima, jezyk Walensy i Tyminskiego!.. Pamietaj pan wierszy Mickiewicza: Polsko! Ojczyzno moja!

ПОЛІЦІАНТ: Pamietam, pamietam, jeszcze ze szkoly policijnej pamietam... (Зазирає до наспорта.) - А ile to czasu pan juz jest, tutaj w Polsce?

ВІН: No-o... Przekrecilem granica... moze w marciu... byla to sobota, 21-go moze... Tak, juz od 3-ch miesiecow jestem w Polsce...

ВОНА: Шота не пайму я нічіво. Так он наш ілі не наш, аб'ясні мне, пан! (Смикає ПОЛІЦІАНТА за рукав).

ПОЛІЦІАНТ: Prosze pani, niech pani chwyleczka zaczeka. Zaraz pani doprowadze do jej grupy na dworzec. Tylko tego pana musze zidentyfikowac. To dla tego chyba musi pan isc ze mna na posterunek. (Знімає з плеча рацію, викликає постерунок.)

ВОНА (до НЬОГО) - Так ти атвєть же мнє, ти українєц, да? С етіх, с западних?

ВІН: І якщо так, то що це змінить?

ВОНА: Што? Не панімаю?! Нармально мнє атвєть!

ВІН: Що то значить - нормально?

ВОНА: Да не притваряйся, шо ти не панімаєш! Шо, па чілавєчєскі сказать не можєш?

ПОЛІЦІАНТ (в цей час нарешті сконтактувався з постерунком) - Halo! Halo! Franiek! To ja jestem. Jestem tutaj na Placu Litewskim. Potrzebny mi jest radiowoz zeby doprowadzic jedna ruska turystka na dworzec do jej grupy. I jeszcze ja teraz przyprowadze tez jednego (зиркає на НЬОГО) - obywatela radzieckiego. Siedzi juz w Polsce ponad 3-ch misiecy. To mi sie wydaje podejrzanе. Co? Bede radiowoz? Dobrze. Dzięky.

ВОНА (до НЬОГО) - Ну ти шо, ти шо - чурбан бесчуствєнний?.. Ти шо - не панімаєш? После всіво, шо между нас праїзашло - ти шо, не відіш - і ми всьо равно на разних язиках разгаварїваєм! Па-чіму?

ВІН тільки знизує плечима. Чути звук автомобільного двигуна. Дєсь збоку лїворуч виїздить синій поліційний мікроавтобус-фургончик.

ПОЛІЦІАНТ: Prosze pani! Niech pani wsiada. Musie pani romos. (Бєрє її сумки і запихає їх до фургончика. Коли ВІН робить рух, аби допомогти, ПОЛІЦІАНТ жестом ЙОГО перепиняє.) - А pan bede musial isc ze mna na posterunek. (До водія фургончика.) - Marek! Zrozumiales? Tu pani - na dworzec I szybko. Sprawdzisz tam u kierownika grupy co to ona tu robie w posu...

ВОНА (вже підходячи до фургончика, грайливим тоном до водія.) - Ну чьо, пан, с музичкой мєня павєзьош? Музичку найді какую-нібудь там!

Чути звук шкали пошуку на транзисторі, і раптом з ефіру лине музика "Полонезу" Огінського.

ВОНА: Вот ета да! Музичка... Самая польская, што ні на єсть!..

ВІН (її услід) - Стій! Чекай!.. (ВОНА зупиняється.) - Ти хоч знаєш... як ця музика... називається?

ВОНА: Чьо? Музика? Ну, паланєз же... Агінскава...

ВІН: Ні! "Туга за батьківщиною". "Тоска па родіне", дурєпо!..

ПОЛІЦІАНТ (до НЬОГО) - No to chodzmy! Prosze pana!..

ВОНА (вже всїдаючи до авта) - І шо он етім хатєл сказать?

ВІН у супроводі ПОЛІЦІАНТА йде праворуч, до постерунку. Поліційний автомобільчик, розвернувшись півколом, вєзє її у бїк вокзалу. І лише якусь коротку хвилину в повітрі ще висить мелодія "Полонезу". Туга за батьківщиною. Тоска па родіне.

ZABICA

Ірпінь, вересень 1992 року

мистецька
хроніка

"Давай пограємось"

Напередодні нового року багато театрів запропонували глядачам прем'єрні вистави. Не став винятком і Український музично-драматичний театр-студія класичної п'єси (художній керівник О.Балабан), цього разу, щоправда, відмовившись від заявленої у назві класичності (від класики у прем'єрі хїба що темпераментно виконаний - на радість молодій публіці - рок-н-рол, який став апофеозом вистави). Театр здивував ще одним: розважально-комедійне дійство - це потрійний дебют. Комедія "Давай пограємось" стала першим сценічним втіленням молодого драматурга С.Щученка, дебютами режисера А. Артименєва й актора М.Жонїна. Відкриття нових обдаровань відбулося у творчій співпраці, яка, безперечно, приносила їм задоволення, і цей стан передається глядачам. У виставі зайняті актори А.Макарчук, С.Матвієць, О.Новикова.

Кореспондент "Кіно-Театру".